

Παιδαγωγία χαράς και αγάπης (Ηλίας Λιαμής, δρ. Θεολογίας, Καθηγητής Μουσικής, Πρόεδρος της Συνοδικής Υποεπιτροπής Καλλιτεχνικών Εκδηλώσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος)

/ Πεμπτουσία

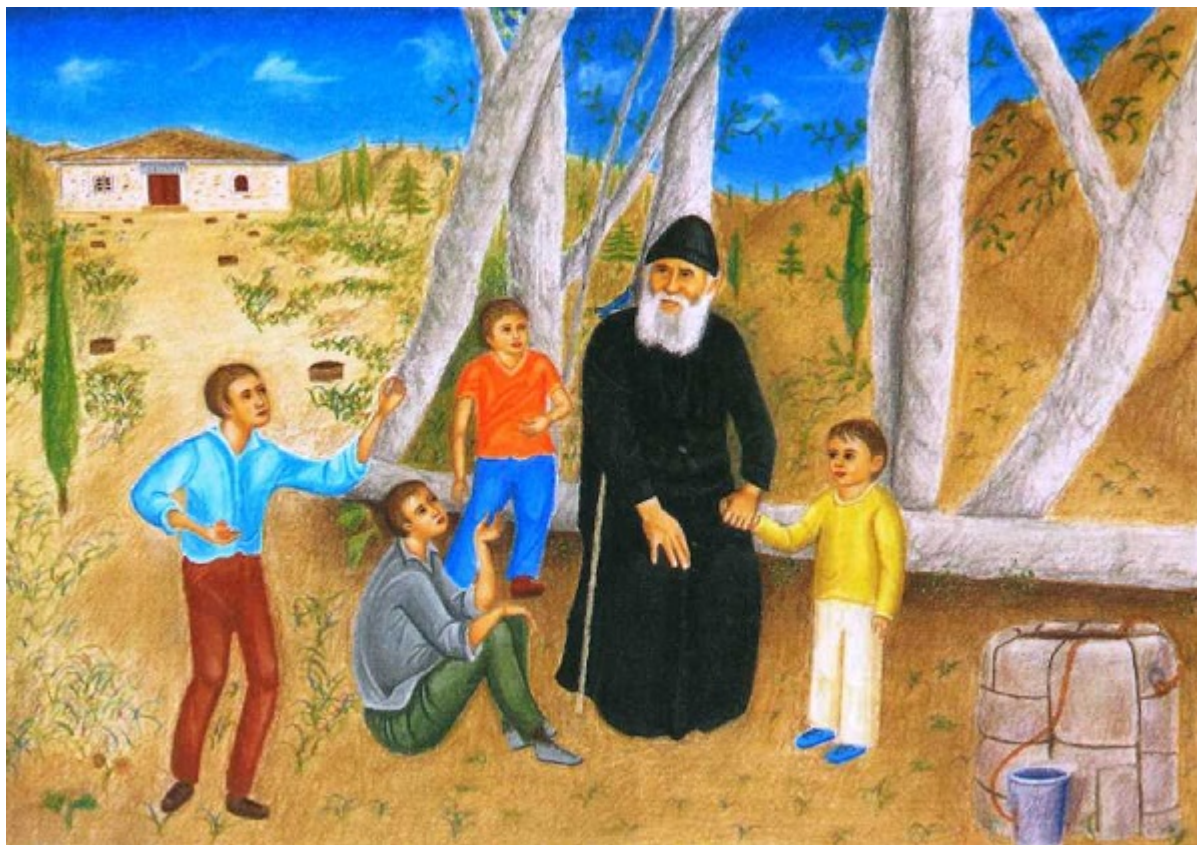

**Με αφορμή την προβολή της ταινίας
«ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ»**

Την Δευτέρα, 7 Μαΐου 2018, πραγματοποιήθηκε στο θέατρο «Παλλάς», στην Αθήνα, η πρώτη επίσημη προβολή της ταινίας-ντοκιμαντέρ «ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ**», η οποία αποτελεί παραγωγή του Ινστιτούτου «Άγιος Μάξιμος ο Γραικός» και της «Πεμπτουσίας», με την ευγενική χορηγία της Ι.Μ.Μ. Βατοπαιδίου.**

Θεωρώ τον εαυτό μου ευεργετημένο από την χάρη του Θεού, διότι από παιδί, η ανατροφή μου, αλλά και η μετέπειτα εξέλιξη της ζωής μου επέτρεψαν, αν μη τι

άλλο, την γνωριμία και την εξοικείωση με παραστάσεις και όρους των πνευματικών αγώνων, αλλά και τον τρόπο έκφρασης, προφορικό και γραπτό, της πνευματικής εμπειρίας αγίων μορφών, παλαιών, αλλά και νεώτερων, όπως ο Άγιος Παΐσιος. Ως εκ τούτου, η άκρως φροντισμένη παραγωγή, σε συνδυασμό με το μεγαλείο της πνευματικότητας του Αγίου, με οδήγησαν αρκετές φορές, κατά τη διάρκεια της προβολής, σε μεγάλη συγκίνηση, εσωτερική αγαλλίαση και ευγνωμοσύνη προς τον Θεό, που παρά την εμμονή του σύγχρονου ανθρώπου στην κάθε είδους αυτοκαταστροφή, συνεχίζει και ευεργετεί την ανθρωπότητα με ευλογημένους καρπούς αγιότητας.

Υπήρξε όμως μια αποστροφή του λόγου του Πρόεδρου του Ινστιτούτου «Άγιος Μάξιμος ο Γραικός» και Γενικού Διευθυντή της «Πεμπτουσίας» κ. Γκουράρου, αμέσως μετά την προβολή, που προσέδωσε στο όλο εγχείρημα ευρύτερες διαστάσεις:

Ο κ. Γκουράρος ανέφερε πως θα καταβληθεί συστηματική προσπάθεια, η ταινία αυτή να παρουσιαστεί σε μαθητές μέσω προβολών σε όλη την Ελλάδα. Αλλά και πέραν αυτού, είναι βέβαιο πως η ταινία αυτή θα φτάσει ταχύτατα, μέσω διαδικτύου, στις αίθουσες του σχολείου ή του κατηχητικού.

Η προοπτική αυτή ομολογώ πως με προσγείωσε, ή μάλλον μου διηύρυνε το οπτικό μου πεδίο και μου διήγειρε επείγοντα ερωτηματικά, ιδιαίτερα μέσω του εκπαιδευτικού μου ρόλου μπροστά σε εφήβους όλων των τάξεων Γυμνασίου και

Λυκείου:

Αλήθεια, πόσο έτοιμα είναι τα παιδιά της σύγχρονης Ελληνικής κοινωνίας να αντιληφθούν και πολύ περισσότερο να εκτιμήσουν πνευματικούς αγώνες αγίων μορφών, οι οποίες επέλεξαν έναν τρόπο ζωής ριζικά διαφορετικό από τον μέσο σημερινό Έλληνα και μάλιστα μέσα σε κοινωνικές συνθήκες εξίσου διαφορετικές από τις σημερινές;

Και επιπλέον, πόσο κινδυνεύουν οι άγιες αυτές μορφές να χαρακτηριστούν ως γραφικές, ιδιόρρυθμες, ακόμη και παθολογικές, από έναν έφηβο, ο οποίος βομβαρδίζεται από αξίες και μεθόδους που βρίσκονται στον αντίποδα των στόχων και των ιδανικών που οδήγησαν τους Αγίους Πατέρες μας, παλαιότερους και συγχρόνους, στον δρόμο προς την θέωση;

Όλα αυτά δεν τα αναφέρω με σκοπό να αποθαρρύνω την παρουσίαση ανάλογου υλικού στους συγχρόνους εφήβους. Αντίθετα, επιθυμώ να την ενθαρρύνω. Αρκεί να παρουσιαστεί με συνεπή μέθοδο, επαρκή προετοιμασία και κυρίως με γνώση και συνειδητοποίηση των προκλήσεων και των ερωτημάτων που πλημμυρίζουν την εφηβική ψυχή.

Για να καταστούν οικείες τέτοιες μορφές στους εφήβους, ανεξαρτήτως των υπαρξιακών επιλογών τους και των οικογενειακών καταβολών τους, πρέπει να παρουσιαστούν ως ζωντανές απαντήσεις σε φλέγοντα ερωτήματα και επιτακτικές ανάγκες.

Μία από τις σημαντικότερες και πλέον

επώδυνες είναι, κατά τη γνώμη μου, **η έλλειψη βίου με ακλόνητο κεντρικό νόημα**. Οι σημερινοί έφηβοι υποφέρουν από έλλειψη νοήματος. Είναι εμπλεγμένοι σε διαδικασίες και στόχους, οι οποίοι εκπέμπουν, τις περισσότερες φορές, μian αβάστακτη ματαιότητα. Επιπλέον, πάσχουν και από την πίεση πολλών επάλληλων στόχων. Με λίγα λόγια, όλοι και όλα απαιτούν από αυτούς ολόκληρο τον εαυτό τους **χωρίς να αντιπροσφέρουν χαρά** και χωρίς να σέβονται την ιδιαιτερότητα και τις αντοχές της κάθε νεανικής ψυχής. Αποτέλεσμα είναι η αδυναμία προσήλωσης τους σε στόχους, η πρωτοφανής για την ανθρώπινη κοινωνία διάσπαση και αδυναμία συγκέντρωσής τους, κυρίως όμως η έλλειψη χαράς. Διότι, η ύπαρξη κεντρικού νοήματος ζωής και η απάντηση στο γεγονός του θανάτου αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την εμπειρία της χαράς, που τόσο διψά η ανθρώπινη ψυχή. Συνεπώς, μια πρόσκληση για γνωριμία με έναν άνθρωπο -τον Άγιο Παΐσιο εν προκειμένω- ο οποίος επέτυχε να αφοσιωθεί με όλες τους δυνάμεις, όλη του τη σκέψη, όλη του την καρδιά σε ένα κέντρο, το οποίον τροφοδοτεί με νόημα, πληρότητα και χαρά την κάθε στιγμή, νομίζω πως καθίσταται για τον υποψήφιο θεατή-ακροατή έφηβο άκρως δελεαστική.

Εξίσου δελεαστική μπορεί να αποβεί **μια πρόσκληση γνωριμίας με ένα άνθρωπο ο οποίος νιώθει, συμπονά, συμπαρίσταται στον διπλανό του**. Τίποτε δεν ασκεί περισσότερη γοητεία στον νέο άνθρωπο -μακάρι να ίσχυε και για τους μεγαλύτερους- από την **υπόσχεση επαφής με κάποιον που αγαπά αληθινά**

. Δυστυχώς, ο κάθε άνθρωπος, ήδη από την εφηβική του ηλικία, με τρόπο σκληρό και βίαιο, συνειδητοποιεί πως περιστοιχίζεται από απονιά και αβάσταχτο εγωκεντρισμό. Η ψυχική επιβίωση επιβάλλει τις περισσότερες φορές την προσαρμογή σε αυτή την κατάσταση, στους νέους όμως ανθρώπους, τα όνειρα δεν έχουν σβηστεί εντελώς. Η δίψα για αληθινή αγάπη τους κράτα «ανοιχτούς» και έτοιμους να προσεγγίσουν τον κάθε Άγιο ως βάλσαμο στη δίψα αυτή, φτάνει να πειστούν, όχι με λόγια, αλλά με έργα. Συνεπώς, οι συγκλονιστικές μαρτυρίες των ανθρώπων που γνώρισαν τον Άγιο Παΐσιο και γεύτηκαν την αγάπη του, αγάπη πηγαία, διακριτική, εξατομικευμένη και λυτρωτική, είναι σε θέση να ενεργοποιήσουν στον έφηβο θεατή έντονο ενδιαφέρον.

Ανακεφαλαιώνοντας, η εστίαση της προσοχής του έφηβου, πριν την παρακολούθηση της ταινίας, στην **χαρά και την αγάπη**, θα καταστήσει την ψυχή δεκτική μιας ελπιδοφόρας πνευματικής σποράς. Και αυτό διότι θα έχει προηγηθεί η ενεργοποίηση του καημού των υποψηφίων νεαρών θεατών για μια κοινωνία με νόημα και αληθινή αγάπη, μια κοινωνία πολλές φορές ουτοπική για τους ενήλικες, ζωτικής όμως σημασίας για την νοηματοδότηση της ζωής των ανθρώπων αυτή της ηλικίας. Η αναφορά σε χαρά και αγάπη μπορούν να αποτελέσουν τις **δύο καθοριστικές προϋποθέσεις** μεταβολής μιας απλής παρακολούθησης σε συναρπαγή.

Για να καταστούν όμως οικείες τέτοιες άγιες μορφές στους εφήβους, πέρα από αυτές τις δύο, υπάρχει και μια **τρίτη προϋπόθεση** καρποφόρου και λυτρωτικής παρακολούθησης μιας τέτοιας ταινίας από αυτούς, ώστε να συν-κινηθούν και να συν-τονιστούν από κραδασμούς και συχνότητες μιας άλλης πραγματικότητας. Αυτή όμως η προϋπόθεση διαφέρει ποιοτικά, δύσκολα περιγράφεται και δυσκολότερα συστηματοποιείται. Απαιτεί εκ μέρους ημών, των ενηλίκων, διεργασία μυστική και προσωπική εμπειρία εσώτατη:

Πίσω από τον όποιο πρόλογο, την όποια εισαγωγή και την όποια παιδαγωγική προεργασία, μια **θερμή σιωπηλή και καρδιακή προσευχή προς τον Θεό**, τον δοτήρα πάσης δόσεως αγαθής και παντός δωρήματος τελείου, είναι ανάγκη να γεμίσει την ψύχη εκείνου που θα πάρει την ευθύνη μιας τέτοιας προβολής, αλλά και γενικότερα της κάθε μορφής πνευματικής παιδαγωγίας. Ναι! **Πρέπει να ζητηθεί η συνδρομή της Πηγής της χαράς, του νοήματος ζωής και της αγάπης**. Η ίδια Χάρη, που εξαγίασε τις φθαρτές υπάρξεις των αγίων, είναι η μόνη που μπορεί να διαρρήξει εκ θεμελίων τον μεσότοιχο ανάμεσα στην οθόνη και τον θεατή και να μεταδώσει την αίσθηση μιας άφατης χαράς, μιας ακλόνητης ελπίδας και μιας υπερκόσμιας αγάπης, ξένης εντελώς με την επιφανειακότητα των ανθρωπίνων σχέσεων, που πληγώνουν βαθιά κάθε νεανική ψυχή και την κάνουν να στενάζει και να πνίγεται από τον θυμό και την ανία.

Από τη στιγμή που η νεανική ψυχή γευτεί την χαρά και την αγάπη, είναι έτοιμη, με τη Χάρη του Θεού, να ταξιδέψει προς το μεγάλο ζητούμενο κάθε ανθρώπινης ψυχής, είτε το ξέρει είτε όχι: **Την δίψα της αγιότητας**. Η ενεργοποίηση αυτής της δίψας πρέπει να αποτελεί τον τελικό στόχο κάθε προβολής, κάθε αναγνώσματος, κάθε ομιλίας, κάθε κατηχητικής δράσης. Μπορεί η εξιστόρηση γεγονότων, η αναφορά σε θαύματα και η παράθεση ακόμη και της πλέον υπέροχης διδασκαλίας να συγκινεί και να εντυπωσιάζει. Σκοπός όμως είναι, μέσω όλων αυτών, η ανθρώπινη ψυχή να λαχταρήσει να μοιάσει σ' αυτές τις μορφές, που ακόμη και όταν αφήνουν τον κόσμο αυτό, είναι σε θέση να σκορπίζουν χαρά και αγάπη, μέσω εκδόσεων, μαρτυριών, ντοκουμέντων, κυρίως όμως μέσω της

επίκλησης του ονόματός τους και της θερμής προσευχής προς την Χάρη τους.

Έναν τέτοιο δρόμο καλούμεθα να υποδείξουμε στους έφηβους και τους νέους μας. Και ίσως, ως εκεί να φτάνει το καθήκον μας. Τα περισσότερα θα αναλάβει να τα κάνει Εκείνος, ο μόνος όντως Άγιος, ο Πανάγιος Θεός. Τα λίγα όμως που εναποτίθενται σ' εμάς, ας γίνουν με τον τρόπο και την μέθοδο των Αγίων Του: **Με ταπεινοφροσύνη, με επίγνωση της ανεπάρκειας των δυνάμεων μας, με εσωτερική προσωπική πνευματική προκοπή.** Με τέτοιον τρόπο και με τέτοια μέθοδο είναι πασιφανές πως δημιουργήθηκε η ταινία «**ΣΤΑ ΒΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ**». Και γι' αυτόν ακριβώς τον λόγο, είναι βέβαιον πως αποτελεί μέσον υψηλής αισθητικής και υψηλής πνευματικότητας για παιδαγωγούς και παιδαγωγούμενους.